

TYMEN,

DE VISSCHERSKNAAP

✧ door MARIE ✧

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

Zie zie daar ginds heel in de verte...

Tijmen, de visschersknaap

OORSPRONKELIJK VERHAAL

DOOR

MARIE

NLJKERK — G. F. CALLENBACH

HOOFDSTUK I.

Het afscheid.

Visscher Harmens en zijn vrouw zaten op de bank vóór hun kleine woning; nog een paar uurtjes, dan zou de Zeemeeuw met de andere visscherspinken weder uit Katwijk zeewaarts gaan voor de najaars-vischvangst, en zoo'n laatste uurtje bracht Harmens altijd gaarne rustig door met zijn trouwe Liesbeth. Dan hadden ze elkander nog zooveel te zeggen, en toch zaten ze nu zoo heel stilletjes naast elkaar. Harmens hield Liesbeth's hand in de zijne; zij staarde droomerig voor zich uit naar haar oudsten zoon, den veertienjarigen Jaap, die Vader reeds herhaaldelijk op zijne tochten had vergezeld. Jaap was nog druk bezig met het in orde brengen van enkele dingen, hem door Vader opgedragen, zijn broertje, de tienjarige Tijmen, hielp hem zoo hard als hij kon, deed zelfs meer dan noodig was.

„Ik wou dat ik meé mocht, Jaap,” zei Tijmen met verlangenden blik op de zee, wier witgekuifde golfjes hem schenen toe te roepen: „kom meé, je bent ons vriendje!”

„En Moeke dan en Liesje?” vroegde Jaap, „zouden die alleen moeten blijven met niemand om hen te helpen? *jij* moet het nu doen, zoolang Vader en ik weg zijn.”

„Ja maar, als ik ouder ben, ga ik ook mee op vischvangst, hoor Jaap!”

„Kijk die Tijmen zich eens weren,” zei Harmens met tevreden blik op zijn jongsten zoon. — „’t Is een echte visschersjongen net als Jaap!”

Het driejarig Liesje was op Vaders knie ingesluimerd, haar blondgelokte hoofdje rustte tegen Vaders schouder.

Liesbeth gaf slechts een diepen zucht tot antwoord op de laatste woorden van haar man, en plotseling barstte zij uit in hartstochtelijk schreien, — te vergeefs trachtte zij de hevige snikken te bedwingen. Zij was in den zomer ernstig ziek geweest, en het had lang geduurd eer de krachten eenigermate terugkeerden; ook nu was zij nog zwak en zenuwachtig, een groot verschil met de moedige Liesbeth van voorheen.

Harmens zag zijne vrouw verschrikt aan, — hij wist niet wat te doen of te zeggen om zijn opgewonden vrouwtje te troosten.

„Ik kan ’t niet helpen, Tijmen,” riep zij snikkend, „’t is me zoo angstig te moede, — juist alsof een groot onheil ons dreigt . . . o, die onrust, die onrust! — wat moet ik doen als Jaap en jij weg zijn!”

„Maar, Liesbeth, hoe heb ik het nu met je?” sprak Harmens op ernstigen toon, „ik dacht altijd dat mijn vrouwtje op haar God vertrouwde, — heb je niet dikwijls tegen me gezegd in moeilijke dagen: „wat is het heerlijk dat we met al onze zorgen tot den Heiland kunnen gaan!” — Hebben we dien troost nu niet meer? Is dezelfde God ons niet nabij, hier en aan de verste einden der aarde? — hoog op de bergen, maar ook op de bruisende zee? — waar is je geloof, je vertrouwen, mijn liefste? — Kom, we zullen nog eens den lievelingspsalm van je Moeke lezen.”

Zij traden hun huisje binnen, — Liesje werd zachtjes door Vader in de groote bedsteê nedergelegd, hij nam den huwelijksbijbel van de kast, sloeg den 121sten psalm op, en met den arm om Liesbeth geslagen, las

hij: „Ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijn hulp komen zal — Mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft . . . de Heer is uw Bewaarder, de Heer is uw Schaduw aan uwe rechterhand . . . de Heer zal u bewaren van alle kwaad, — uwe ziel zal Hij bewaren . . .”

Die woorden zoo vol troost en bemoediging hadden Liesbeth tot kalmte gebracht.

„Ja,” herhaalde Harmens zacht, terwijl hij den Bijbel op zijn plaats legde, „de Heer is mijn Bewaarder, Hij is onze helper in den nood!” — Toen ging hij naar buiten. — „Tijmen,” riep hij met luide stem, „kom eens even binnen bij Moeder en mij!” — zijn jongste zoon, zijn naamgenoot, kwam hard aangeloopen, met hoogroode wangen en glinsterende oogen, in de hoop gauw naar Jaap te kunnen terugkeeren.

„Tijmen,” zei Vader ernstig, zoo ernstig, als de jongen hem zelden had hooren spreken, zelfs niet, wanneer hij ondeugend was geweest, — alleen verleden jaar, toen zuster Marretje was gestorven; — half verschrikt zag hij Vader aan.

„Tijmen, beloof je mij, dat je heel goed voor je lief Moeke en je zusje zult zorgen, terwijl Jaap en ik op zee zijn? — je weet, Moeke is nog zwak na de lange ziekte, — je bent nu een groote jongen, al tien jaar, zul je Moeke zooveel mogelijk helpen, en goed op Liesje passen? geen dollen streken doen, die Moeke in onrust brengen? — beloof je dat, mijn jongen?”

Tijmen zag Moeke aan, — had Moeke geschreid? zij was zoo bleek, en de oogen waren heel rood, — zou Moeke over hem geklaagd hebben, over gister, toen hij zoo laat thuis was gekomen? . . . maar neen, zij trok hem vol liefde naar zich toe, en gaf hem een zoen.

„Belooft je het mij, Tijmen?” herhaalde Vader.

Er kwam plotseling een ernstige vastberaden trek op het anders zoo vroolijke jongensgelaat; — „ja, Vader,” zeide hij, dichter tegen Moeder aanleunend, „ik zal mijn

best doen; — moet ik na schooltijd niet met de andere jongens op het strand spelen?"

„Zeker mag je dat, maar niet zoo lang achtereen, niet den heelen middag, eerst aan Moe vragen, of je wat voor haar doen kunt; — en dan niet altijd in 't spelen de eerste willen zijn, — 't verst in zee loopen, of andere roekeloze dingen, — zie je, Tijmen, dan maakt Moeke zich ongerust, vooral wanneer Vader weg is."

Tijmen knikte toestemmend.

De buitendeur ging open, de meester van de school trad binnen.

„Ik wilde je nog even de hand drukken vóór je vertrekt, Harmens," zeide hij hartelijk, „en je Gods besten zegen toebedden; maar ik kom misschien wat ongelegen," vervolgde hij aarzelend met een blik op het drietal, — „in zoo'n laatste oogenblik is er soms nog wat te bespreken, — ik kom dan straks op het strand nog wel bij je."

„Neen, neen, Meester, kom binnen, kom binnen," riep Harmens, een stoel aanschuiwend. „We hebben samen juist een ernstig woordje gesproken; — zie je, Tijmen is soms nogal wild en roekeloos en nu heeft hij me beloofd zooveel hij kan voor zijn Moeke en zusje te zorgen en Moeder niet in onrust te brengen, — mijn vrouw is nog wat zwak en zenuwachtig."

„En wat Tijmen belooft, dat doet hij," zei de meester met welwillenden blik op den knaap, „dat weet ik bij ondervinding, nietwaar, Tijmen."

Tijmen wist, wat Meester bedoelde; Teunus, het zontje van den koster, een zwak jongentje, werd dikwijls door de andere jongens geplaagd, omdat hij angstig van aard was; sedert Meester ernstig met Tijmen had gesproken, had dat plagen opgehouden, want Tijmen trad op als verdediger van den zwakken knaap en Teunus was hem o zoo dankbaar.

„Mijn vrouw en ik zullen nogal eens een praatje

met Liesbeth komen houden," zei Meester opstaande, — nog een hartelijke handdruk, een bede voor het gezin en de bezoeker ging heen om hier en daar met de vertrekkende visschers een vriendelijken afscheidsgroet te wisselen. Een paar uur later, bij het in zee steken der kleine visschersvloot, stonden de meeste vrouwen met hare kinderen aan het strand, ook vrouw Harmens met Tijmen en Liesje.

„God behoede jullie en ons!" waren de laatste afscheidswaarden, die Harmens zijn geliefd driet al op het strand toeriep — een poosje zagen Moeder en Tijmen hoe Jaap aldoor met zijn zakdoek hen toewuifde, toen werd het sloopje als een stip, steeds kleiner en kleiner, totdat het geheel uit het gezicht was verdwenen.

HOOFDSTUK II.

De Zeemeeuw.

Bij heerlijk weder waren de Katwijker visscherspinken uitgezeild; alles beloofde een voorspoedige reis, want het gunstige weder hield aan dagen achtereen, dus er heerschte een blijde, dankbare stemming onder de achtergebleven visschersbevolking. Elken dag kon nu dé terugkeer der pinken worden tegemoet gezien; dan zou het dubbel feest zijn in Harmens kleine woning, Moeder was in die dagen jarig geweest en de twee heuglijke gebeurtenissen, behouden terugkeer en verjaardag, zouden samen worden gevierd.

Tijmen was dubbel blij, dat Vader en Jaap spoedig zouden terugkeeren; de belofte aan zijn vader was hij stipt nagekomen, Moeder had meermalen gezegd: „ik

zal Vader vertellen, hoe flink je mij geholpen hebt, Tijmen, en dat je zoo aardig met Liesje hebt gespeeld, wanneer de andere jongens op het strand waren."

Ja, maar Moeder wist niet, dat het Tijmen wel eens heel veel moeite kostte, niet mee te doen, wanneer zijn vriendjes in de vrije middagen zoo echt pret hadden, — hij wierp verlangende blikken naar het vroolijke troepje, — telkens riep de een of de ander hem toe: „Kom toch meê, Tijmen, we gaan met een schuit in zee!" — Soms aarzelde hij eventjes, — zou hij meegaan voor een enkelen keer, maar 't duurde niet lang.

„Neen, hoor!" riep hij terug, „nog niet, als Vader en Jaap thuis zijn, doe ik weêr meê als de beste!"

Maar op een morgen vielen er geen blijde zonnestrallen door het venster der kleine woning — de lucht was zwaar bewolkt, — af en toe verhieven zich felle rukwinden. „Hoe jammer!" zuchtte menigeen, „kwamen ze nu maar thuis!" en verlangend tuurde men in de verte, of er nog geen terugkeerend vaartuig was te bespeuren.

Helaas, in den namiddag nemen de rukwinden toe in kracht; — zonder tusschenpoozen loeien en gieren zij rondom de kleine woningen, — de lucht is zwart van dikke wolken, die schijnen te drijven op de hoog opbruisende golven en de onstuimigwordende zee beukt tegen de kust, alsof zij alles wil terneerslaan wat hare woede tracht te beteugelen.

„'t Is noodweer," zegt oude Toon tegen zijn vriend Gijs, vroeger zijn tochtgenoot in menig gevaar!

„Ja," was het korte antwoord, — „'t is juist zoo'n weer, als in het jaar, toen mijn vrouws vader uit zoo'n plotseling opgekomen storm niet is teruggekeerd en zoo menig scheepje werd aan stukken geslagen."

„De reddingsboot zal nu ook wel noodig zijn," zuchtte Toon, met onheilspellenden blik naar buiten, en terwijl de twee oude visschers stilzwijgend hun pijpje rooken, al luisterend naar den geweldigen stormwind, bedenken zij, hoe menig arm jong hart nu weer al die angsten

en zorgen moet doormaken, welke zij ook zoo dikwerf hebben gekend in hun veelbewogen leven.

„God sta allen bij,” zegt Gijs, terwijl hij opstaat om het pijpje weér aan te steken, dat is uitgegaan zonder dat hij het heeft bemerkt en zijn vriend herhaalt de bede in het diepst zijns harten met smeekenden blik ten hemel.

In den avond wordt de storm nog heviger; de zee

blijft bulderen en voortwoeden, — 't is een ware orkaan! Niemand denkt aan naar bed gaan — er wordt wacht gehouden, om zoo mogelijk bijstand te kunnen verleen. Telkens als de wind een weinig schijnt te bedaren, voegen zich angstige vrouwen bij de mannen op den uitkijk, maar de lucht blijft even zwart en dreigend, geen enkele ster werpt een troostrijk lichtstraaltje

tusschen de wolken en de storm verheft zich opnieuw, alsof hij slechts even gerust heeft om meerder kracht te verzamelen.

Vrouw Harmens heeft Liesje in haar kribje gelegd; — „ga jij nu ook naar bed, Tijmen,” zegt ze, „je zult zoo moe worden,” — maar Tijmen ziet haar smeekend aan. „Ik blijf bij je, Moeder,” antwoordde hij ernstig, „ik kan toch niet slapen,” en Moeder maakt geen tegenwerpingen, — zij is blijde haar jongen bij zich te hebben. De Bijbel ligt geopend op tafel, zij trekt haar zoontje dichter tot zich, slaat den arm om hem henen, en leest met bevende stem: — „mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft.... de Heer zal u bewaren.... uwe ziel zal Hij bewaren....”

Een hevige rukwind, die het huisje dreigt omver te werpen, doet haar plotseling opspringen, — hevig ontsteld zien moeder en zoon elkander aan.

„O, mijn jongen, mijn jongen! — zou de Zeemeeuw er tegen kunnen! — zullen Vader en Jaap tot ons terugkeeren!” Tijmen heeft onwillekeurig de handen gevouwen, — „ja, Tijmen, laten we bidden — bidden tot den Heiland, die den storm kan doen bedaren,” en met trillende stem, door snikken afgebroken, smeekt zij: „Heere Jezus, wij roepen U aan in onze benauwdheid — verhoor ons — laat Uwe hand ter hulpe komen!”

In den vroegen morgen schijnt de wind te bedaren, — de lucht wordt helderder, allen spoeden zich naar het strand. — Zie.... zie.... daar ginds heel in de verte.... zijn het niet de flauwe omtrekken van een paar zeilende pinken? zij komen steeds nader, heerlijk geteisterd en gehavend door den storm, — zij werpen het anker uit zij zijn behouden!

In den namiddag keeren nog eenige vaartuigen terug, maar er ontbreken verscheidene, ook de Zeemeeuw is er niet bij.... De opvarenden hebben een paar scheepjes gezien in grooten nood, — de bemanning werd met moeite gered door een voorbijkomend schip, — maar de

Zeemeeuw? — niemand heeft iets van haar gezien — misschien is zij ergens binnengelopen!

De dag gaat voorbij, ook de nacht, nu met helderen sterrenhemel; een nieuwe dag breekt aan; hij brengt blauwe lucht en vroolijken zonneshijn, nog andere pinken zijn aangekomen, of naar men hoort elders binnengelopen, maar geen Zeemeeuw keert terug uit den verwoeden strijd met de golven!

Weldra wordt elk restje van hoop geheel vernietigd — verder op het strand zijn planken aangespoeld, — daarna het gedeeltelijke wrak van een klein vaartuig, waarop met heldere letters geschilderd staat: „de Zeemeeuw” — visscher Harmens en zijn flinke zoon Jaap hebben dus hun graf gevonden in de woeste bruisende golven God alleen heeft hun doodsstrijd aanschouwd, hunne laatste bede gehoord!

HOOFDSTUK III.

Tijmen.

De vreeselijke slag had de arme vrouw Harmens als het ware vernietigd; — zij had nog geen traan gestort sedert het verpletterende bericht over de „Zeemeeuw” tot haar kwam. Werktuiglijk verrichtte zij eenige huiselijke bezigheden, zorgde voor de kinderen en zat dan weder voor zich uit te staren zonder zich te bemoeien met belangstellende bureu of vrienden. Haar eenige broer, Oom Mainus, een smid te Leiden, was zijn arme zuster dadelijk te hulp gekomen; een zusterskind van Harmens, nicht Betje, belastte zich met al het zware werk; van verschillende zijden werden maatregelen genomen, om

het zwaar beproefde gezin voor armoede te vrijwaren, — maar wat er gedaan of besproken werd, vrouw Harmens scheen er geen acht op te slaan. Oom Marinus maakte zich ernstig ongerust over zijne zuster; — „kon zij maar schreien,” zei hij tot den dokter, „ze heeft nog geen traan gestort,” — de predikant sprak haar toe met liefdevolle deelneming, zij knikte af en toe in antwoord op zijn vragen, en bewoog zich onrustig op haar stoel, als hij de namen van haar man en zoon noemde.

Helaas, het bleek maar al te duidelijk, dat de plotselinge zware slag haar zenuwgestel een hevigen schok had toegebracht; „tracht niet haar tot iets over te halen,” zei de dokter, „laat haar stilletjes haar gang gaan, mettertijd, als zij sterker is, komt zij het misschien te boven, maar nu zoo kalm mogelijk.”

Bij stormachtig weder was zij vooral in het begin zeer onrustig, — verschrikt sprong zij op, als de wind gierde en loeide zooals in dien vreeselijken nacht — „de Zeemeeuw . . . waar blijft de Zeemeeuw?” hoorde men haar fluisteren en dikwijls snelde zij naar buiten in groote opgewondenheid.

„Ga bij Moeder, Tijmen,” had Oom Marinus eens gezegd en ja, de tegenwoordigheid van haar zoontje scheen dan een bedarenden invloed op haar uit te oefenen. Zij trok hem hartstochtelijk naar zich toe: „Jaap is bij Vader, Tijmen . . . jij blijft bij Moeder, nietwaar, mijn jongske?”

„Ja, Moeke,” was het schreiende antwoord, — „ik heb Vader beloofd, dat ik u zal helpen, — ik zal goed mijn best doen,” en met Tijmens hand in de hare, werd zij weer rustiger.

De opgewonden buien werden langzamerhand minder, men raakte er aan gewoon haar stilletjes bezig te zien, — af en toe sprak zij een woordje, 't waren slechts gewone huiselijke zaken, die haar bezighielden.

Over Tijmens jeugd vooral was een diepe schaduw gevallen; Vaders woorden vóór het vertrek der pinken:

„zul je goed voor Moeke en zus zorgen, Tijmen? — be-
loof je het me, mijn jongen?” — waren hem onvergete-
lijk en als hij zag hoe Moeder naar hem verlangde, dan
wist hij niet wat te doen om haar zooveel mogelijk te
helpen. In de vrije middagen weerklonk, o zoo dikwijls
de lokstem: „Kom toch mee naar het strand, Tijmen!”
hoe graag had hij met hen meegehold, hij het hardst
van allen, maar neen, hij zou met Moeke en Liesje naar
't hooge duin gaan, Moeke's lievelingsplekje, en nicht Bet
had geen rust in huis, als Tijmen niet bij het tweetal was!

Oom Marinus vond het minder goed, dat Tijmen zoo-
veel genoegens der jeugd moest missen, hij wist toch
hoezeer de vroolijke jongen er aan gehecht was; daarom
kwam hij bijna geregeld Zaterdag naar Katwijk en bleef
tot Maandagmorgen.

„Tijmen, ga jij nu naar de jongens op het strand,”
zei hij spoedig na zijne aankomst, „Moeke en ik hebben
het altijd best samen en Liesje gaat spelen met kleine
zus van de buurvrouw.”

Dat liet Tijmen zich geen tweemaal zeggen; met
gejuich werd hij door zijn makkers begroet, en hij lette
niet altijd op den tijd. Bleef hij echter wat lang, dan
werd Moeder onrustig: „waar is Tijmen?” vraagde zij
herhaaldelijk, — „Jaap is bij Vader, — blijft Tijmen
niet bij mij?” —

In de laatste maanden was er dikwijls een ernstige
trek op het vroeger zoo vroolijke jongensgelaat, maar
zoodra was hij niet met zijn makkers aan het strand,
of men zag weer den ouden Tijmen, — dan straalden
zijne oogen van blijden moed, want de zee, o, ze was
hem zoo lief, nu nog meer dan vroeger, omdat hij
minder met haar in aanraking kwam!

Zijn hart ging uit naar de zee, als ze schitterde in
blijden zonneschijn met witgekuifde golfjes, maar ook
als zij in stormweer, hoog opgezweept, woedend tegen
de kust beukte — ja, dan bewonderde hij ze nog het
meest! Was het niet grootsch met dien woest-bruisenden

ocean te worstelen, ook al moest men in dien ongelijke strijd den heldendood sterven?

Ja, helden waren ze, die stoere, onversaagde visschers, ook Vader en Jaap, in hun kleine notedopjes strijdend tegen de woedende golven met de inspanning hunner laatste krachten, helden, zooals die, waarvan de meester op school vertelde, wier moedige daden zijn hart steeds sneller deden kloppen!

Zoo mijmerde de flinke vurige visschersknaap dikwijls, wanneer hij, bij stormweer stilletjes de woning verlatend, zich op een beschut plekje van het hooge duin in zijne lengte op den grond wierp, om zoo het prachtige schouwspel van die woest-bruisende zee gade te slaan; — wanneer — met wien zou hij varen, nu de Zeemeeuw er niet meer was? — nu Vader en Jaap ook waren omgekomen in den strijd, — zou het ooit gebeuren?

Tijmens schooljaren spoedden ten einde; hij was altijd een der beste leerlingen geweest, geen wonder dus dat de meester dikwijls met groote belangstelling aan hem dacht en zelfs met bezorgdheid soms den ernstigen trek op dat jeugdig gelaat gadesloeg.

„Ik weet wat er in je hoofd omgaat,” zei hij dan tot zich zelve, „zal het ooit gelukken, mijn arme Tijmen? je zult nog een moeilijken strijd hebben — kon ik je maar helpen!”

Op een voorjaarsavond, na een bezoekje bij Moeder, deed de meester met Tijmen nog een loopje langs het strand. Zwiggend liepen zij een poosje naast elkander voort, Tijmen turend in de verte over de zee, zoo schoon verlicht door de laatste stralen der ondergaande zon.

„Je gaat nu haast van school, Tijmen,” zeide de meester plotseling, „wat zijn dan je plannen?”

Tijmen schrikte op. — „Mijn plannen, Meester?” stamelde hij, „ik dacht te werken zooals alle jongens hier zooals Vader en Jaap ook gewerkt hebben; — zou u denken dat Moeder”

Zijn stem beefde, — hij zag Meester aan met onrustig vragenden blik.

„Ik verwachtte dat antwoord,” sprak de meester op ernstigen toon, vol deelneming, „maar Tijmen, dat plan zul je voorloopig moeten opgeven; — je moeder is veel kalmer tegenwoordig, dat is zeker, — toch zou er niet veel moeten gebeuren, om die opgewondenheid te doen terugkeeren. Je weet wel dat ze bij stormachtig weer altijd nog onrustig is, — verleden week zag ik nog haar angstigen blik en zij prevelde evenals vroeger: „de Zeemeeuw.... waar blijft de Zeemeeuw?”.... Je begrijpt dus wel, dat als jij haar nu verliet, om meê ter vischvangst te gaan, die onrust wel erger zou worden, — wie weet wat er het einde van zou zijn!

Kom, mijn jongen, denk er eens bedaard over na, — smid, zooals Oom Marinus, of timmerman? — als je goed oppast, kun je op allerlei wijzen vooruitkomen en de steun van je moeder en zusje zijn.”

Maar Tijmen schudde het hoofd, met moeite zijn tranen bedwingend. — „Meester, mijn heele hart hangt aan de zee.... ik kan niets anders bedenken.... geen enkel ambacht trekt me aan.... ik verlang naar de zee.... als Oom Marinus eens met Moeke sprak.... misschien.... misschien....”

„Nee, mijn jongen, 't zou in den eersten tijd niets geven.... later, wie weet! Oom Marinus en ik hebben de zaak al meermalen besproken, — je arme moeder zou het besterven.... denk er ernstig over na, Tijmen, — bid den Heer om kracht en toon den waren moed, die voor jou bestaat in het bedwingen van je eigen wenschen uit liefde tot je arme moeder. — Goeden avond, mijn jongen, God zegene je!”

De meester schudde hem hartelijk de hand en Tijmen bleef alleen. Hij liep verder in groote opgewondenheid; — „ik kan de zee niet opgeven,” fluisterde hij snikkend, „ik kan het niet.... ik kan het niet.... werken

zonder lust, — o, 't is vreeselijk . . . ik zal diep ongelukkig worden!" . . .

Plotseling was het alsof hij weer de zachte lieve stem van Moeder hoorde, die tot hem zeide: „Ik zal aan Vader vertellen, dat je zoo goed voor ons zorgt, Tijmen," — bij die herinnering werd het stil in zijn binnenste en langzaam keerde hij huiswaarts.

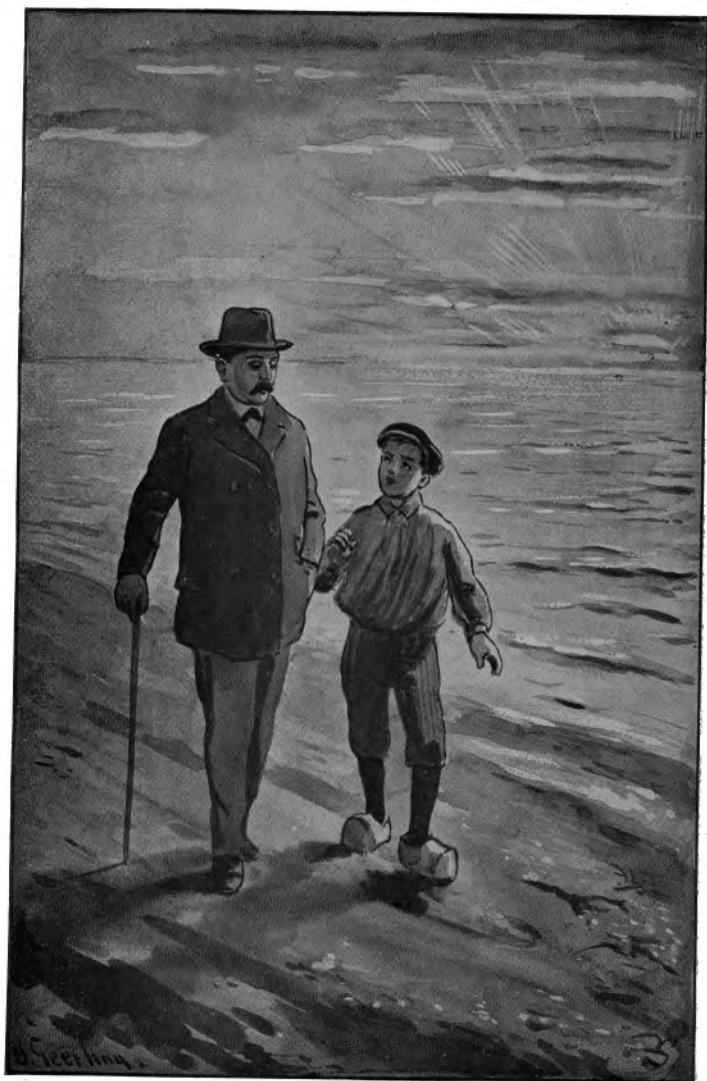
Nicht Betje was al weg, — Moeke stond aan de deur op den uitkijk; — „je hebt lang gewandeld met den meester," zeide zij zacht.

Tijmen zag den eenigszins onrustigen blik harer oogen, hij dacht aan Meesters waarschuwendende woorden. „'t Is later geworden dan ik dacht, Moeder, 't was zoo mooi aan 't strand, — is er nog een kommetje koffie voor me?" — „Ja, die heb ik voor je warm gehouden, mijn jongen," klonk het op veel opgewekter toon. — „Dank je wel, mijn lief moedertje, nu zullen we maar gauw naar bed gaan, nietwaar?"

HOOFDSTUK IV.

Nieuwe strijd.

De volgende weken schenen de sombere voor gevoelens van den meester te logenstraffen; vrouw Harmens was zoo wel, als in langen tijd niet het geval was geweest, veel kalmer en opgewekter, meer belangstellend in hetgeen om haar heen gebeurde, — zelfs in den laatsten zwaren voorjaarsstorm had men niet veel van onrust gemerkt. Allen, die haar kenden en gadesloegen, zeiden meermalen tot elkander: „Wie weet, of zij langzamer-

„Mijn plannen, meester?“ stamelde hij.

hand niet weêr de oude wordt, vooral nu zij lichamelijk zooveel sterker is dan vroeger."

Ook in Tijmens hart herleefde de hoop; „ik kan nog best een jaartje wachten," zei hij tot zich zelve, „misschien is Moeke dan weêr heel in orde en zal zij er niets tegen hebben, dat ik visscher word." Hij sprak er met niemand over, ook niet met Oom Marinus of met den meester, maar met de blijmoedige hoop der jeugd ging hij vertrouwend de toekomst tegemoet.

Zaterdag voor Pinksteren kwam Oom Marinus, hij zou tot Dinsdag na Pinksteren blijven, dus Tijmen had het weêr druk met zijn kameraden en Oom was blijde te zien, dat Moeder haar jongen stil zijn gang liet gaan.

Onder de visschersjeugd heerschte groote opgewondenheid; een Engelschman was met zijn jacht naar Katwijk gekomen; hij wenschte een tochtje van enkele dagen langs de Hollandsche kust te maken en schipper Bartels met zijn zoon Krelis zouden hem vergezellen. Krelis was in de wolken over dit buitenkansje, dat laat zich denken en de andere visschersknappen zeiden herhaaldelijk tot elkander: „ik wou dat ik Krelis was!"

Zaterdagmiddag zou het jacht in zee gaan, er was een ongewone drukte op het strand, vooral onder de jeugd, — allen stonden belangstellend te kijken naar de laatste voorbereidselen; Krelis, die nog verschillende dingen moest aanbrengen, sprong overmoedig heen en weer, gaf blijken van zijn kracht, zijn vlugheid, vroolijk antwoordend op de uitroepen en vragen van zijn makkers.

„Pas maar op, dat je niet valt over die ijzeren stang," riep er een, toen Krelis, met een groot pak beladen, zich weer gereed maakte voor een overmoedigen sprong. Helaas, de waarschuwing kwam te laat, — de woorden waren nog niet uitgesproken, of plof! daar viel Krelis op den grond, met den enkel tegen de ijzeren stang, — hij wilde opstaan, — een kreet van pijn weerklonk. De jongens schoten toe om hem te helpen, —

't gaf niets, elke poging om hem op te richten ontlokte nieuwe kreten van pijn.

Visscher Bartels stond op eenigen afstand met den Engelschman, die wat Hollandsch verstond, nog een en ander te overleggen; op het geroep der jongens kwam hij haastig toelopen, de dokter werd gehaald en het bleek, dat de enkel van Krelis' been heel ernstig was gekneusd; van meegaan was natuurlijk geen sprake.

De jongens zagen elkander veelbeteekenend aan, wie zou nu mogen helpen op het jacht? een van hen? door eenzelfde wensch gedreven, drongen ze dichter om Bartels heen....

„Bartels, mag ik mee? mag ik? ik ben even sterk als Krelis 'k zal erg mijn best doen....” klonk het van alle kanten. Bartels overzag het troepje met onderzoekenden blik, — Tijmen stond eenigszins terzijde. — „Zeg Tijmen,” riep de visscher, „zou jij mee willen?” — „Of ik!” was het antwoord met stralenden blik.

„Ga dan gauw aan je moeder en je oom vragen of je mag loop wat je kunt, jongen, er is geen minuut te verliezen!” — Tijmen holde weg zoo hard hij kon, — hij vergat alle voorzichtigheid, — 't zou zoo heerlijk zijn om mee te gaan! Hijgend stormde hij de woning binnen. „Oom Marinus, — Moeder!” riep hij, buiten adem van het harde loopen; „Krelis van visscher Bartels is gevallen.... hij heeft geloof ik zijn been gebroken.... hij kan niet mee.... visscher Bartels vraagt of ik mee mag om hem te helpen op het jacht van den Engelschman mag ik, Oom mag ik, Moeder? ik wou zoo graag.... 't is maar voor enkele dagen!”

Daar weerklonk een kreet — Moeder was opgesprongen van haar stoel, — de aardappels, die zij bezig was te schillen, rolden over den vloer; — zij greep Tijmens arm en in groote opgewondenheid gilte zij: — „Tijmen, niet naar de Zeemeeuw.... Jaap is bij Vader.... blijf

jij bij mij en Liesje, Tijmen, niet naar de Zeemeeuw!"

Moeders gezicht was geheel vertrokken door angst en opgewondenheid. „Blijf jij bij Moeder, Tijmen,“ zei Oom Marinus, haastig opstaande, „ik zal aan Bartels gaan zeggen, dat 't onmogelijk is stel haar gerust, zeg dat je bij haar blijft!“

Tijmen drong Moeke zachtjes in haar leuningstoel terug, — zij hield steeds krampachtig zijn arm omkneed, — hij knielde naast haar „Moeke,“ fluisterde hij op teederen toon, „wees maar gerust, — ik blijf bij u, — er is geen Zeemeeuw, — ik kan er niet mee weggaan — wij blijven samen!“

Moeder staarde hem aan met vreemdenhulpeloozen blik; — langzamerhand kwam zij tot meerdere kalmte en afgemat zonk zij achterover in haar stoel. „Jaap is bij Vader,“ herhaalde zij zacht, „jij blijft bij mij, nietwaar, Tijmen, — bij mij en Liesje?“

„Zeker, mijn lief Moeke, nu moet u ook heel rustig zijn en niet tobben.“

Nicht Betje bracht Moeder naar bed, — van rusten kwam echter nog niet veel, — zij volgde Tijmen met

haar oogen; — zoodra zij hem een oogenblik niet zag, hief zij zich onrustig op in bed met de vraag: „Waar blijft Tijmen?” De arme jongen kon geen oogenblik de woning verlaten, — hij hoorde niets van het jacht, — niet wie nu de gelukkige was in zijne plaats. Er over spreken, er naar vragen, durfde hij niet, al was het nog zoo zachtjes, uit angst dat Moeke een woord zou verstaan en hare opgewondenheid zou terugkeeren.

Eerst tegen den laten avond was Moeders onrust geweken, zij lag heel rustig te slapen. Nicht Betje ging naar huis, Oom Marinus zocht zijne legerstede op in het achterkamertje en Tijmen ging het trapje op naar den kleinen zolder, waar hij sliep, als Oom Marinus zijn welkome bezoeken bracht. In zijn bed kwam hij eerst recht tot nadenken, tot het besef der werkelijkheid, den geheelen namiddag en avond had hij als in een droom doorgebracht; — met Oom Marinus en nicht Betje zijn best doende om Moeke kalm te houden, — maar nu gevoelde hij met scherpe pijn, dat deze dag een einde had gemaakt aan de blijmoedige verwachtingen, die in den laatsten tijd weer bij hem waren opgekomen! De andere visschersknepen, de makkers die met hem de school verlieten, zouden hun vader in zijn bedrijf behulpzaam zijn, — meegaan ter vischvangst met de andere pinken, — hij, hij alleen moest achterblijven, — hij, die de zee zoo liefhad, — liefhad met geheel zijn ziel! Had Vader zelf niet eens tot hem gezegd, kort voor de laatste reis van de Zeemeeuw, toen hij Vader hielp, omdat Jaap ziek was: „Doe maar goed je best, Tijmen, je bent een flinke visschersjongen — als je wat ouder bent, zul je een even goede hulp zijn als Jaap!”

Wat al plannen had hij gemaakt! — hij zou hard werken, zoo hard als hij maar kon, eerst voor Moeke en Zus zorgen en dan alle spaarpenningen ter zijde leggen, misschien kon hij dan later, natuurlijk heel, heel veel later, weer een eigen pink koopen, — hij

zou ze ook de Zeemeeuw noemen! — nu reeds had hij in een doosje al heel wat dubbeltjes, zelfs enkele kwartjes, die hij zoo af en toe had gekregen van Oom Marinus, van visschers, die hij op de een of andere wijze geholpen had. 't Gaf nog heel weinig, maar toch, 't was een spaarduitje, altijd voor hetzelfde doel! Nu was het uit, voorgoed, voor altijd . . . hij zou sparen, ja, voor Moeke en Zus, — maar niet voor wat hem zelven zoo blij maakte, — niet voor de toekomst, die hij zich droomde! Bij al deze herinneringen en overleggingen, werd zijn hart vervuld met diepe onbedwingbare smart, geen enkele hoopvolle gedachte drong tot hem door, — hij barstte uit in heftig snikken, het gezicht tegen het kussen gedrukt; „ik kan niet, — ik kan niet scheiden van de zee,” steunde hij, „altijd op het land blijven . . . ik kan het niet, — 't is me onmogelijk!” —

Het hartstochtelijke schreien bracht eenige ontspanning; — „als Moeder me eens hoorde,” dacht hij plotseling met schrik; hij deed zijn uiterste best om die uitbarsting van droefheid te bedwingen en rustiger over alles na te denken. 't Beste was dan maar smidsjongen bij Oom Marinus, Oom had er al eens wat van gezegd, maar hij, Tijmen, had er niets op geantwoord; — dan kon hij altijd Zaterdags bij Moeke en Zus komen; — hier blijven en altijd die heerlijke zee zien, de zee, die hem zoo krachtig tot zich scheen te roepen, — neen, neen, — dat zou hij niet kunnen verdragen!

Hij was op het punt van in te sluimeren, — daar hoorde hij de zoldertrap kraken, — 't was Moeke, die in de vroege morgenschemering naar boven kwam.

„Komt u kijken of ik er wel ben?” trachtte hij schertsend te vragen.

„Tijmen, mijn jongen,” smeekte zij, „je blijft toch bij me? . . . je gaat niet naar de Zeemeeuw?”

„De Zeemeeuw is weg, Moeke, voorgoed weg — zij komt niet terug, nooit meer — u moet er niet meer

aan denken — ik word smid, zooals Oom Marinus, — ga nu gauw weer slapen, Moeke." Moeder gaf hem een zoen; — „je bent mijn troost en mijn steun, Tijmen," — en volkomen gerustgesteld zocht zij hare legerstede weder op.

HOOFDSTUK V.

De laatste dagen.

't Was dus nu voorgoed besloten, Tijmen zou smid worden; over enkele weken was zijn schooltijd geëindigd, — dan zou hij dadelijk bij Oom Marinus in de leer komen en van Zaterdag tot Maandagmorgen Moeder en Zus een bezoek brengen.

„Je kunt eerst nog wel van een paar vrije weekjes genieten, Tijmen," had Oom gezegd. — „Neen, neen, Oom," was het haastige antwoord geweest, „ik ga liever dadelijk meê; en ook dadelijk aan het werk."

„Best, Tijmen, en houd dit in gedachte: „wie plicht stelt boven eigen wenschen en het vijfde gebod in eere houdt, zal nooit door den Heer verlaten worden."

„Ik beloof u, dat ik mijn best zal doen, Oom, — u is zoo goed voor me, — ik zou u niet graag bedroeven."

Tijmen bemoeide zich weinig met de plannen, die voor hem werden gemaakt. Alle besprekingen met Moeder liet hij aan Oom Marinus en den meester over; hij ging stil zijns weegs en zocht ook weinig het gezelschap van zijn makkers. Toen deze hadden gehoord, dat Tijmen smidsjongen zou worden bij Oom Marinus, was er een algemeene kreet van verbazing opgegaan

en Tijmen had zich met moeite goed kunnen houden.

„Jij smidsjongen!” riep de een, „je bent den volgenden dag weer hier!” — „In een smederij, inplaats van de heerlijke frissche zee, — jij liever dan ik hoor!” zei een ander; ja, 't was Tijmen dikwijls heel droef te moede, als hij bedacht, hoe verschillend zijn leven zou zijn, van wat hij zich had voorgesteld en daarom was hij maar liefst alleen in die laatste weken.

Dicht bij de woning van vrouw Harmens was een kleine villa, ze was verhuurd aan een Rotterdamsche familie. De Mevrouw, een lieve vriendelijke dame, hield dikwijls een praatje met Moeke, als deze zoo stilletjes met Liesje op de bank voor haar huisje zat en Moeke's gezicht klaarde altijd op, als die mevrouw, met een dochtertje, ongeveer zoo oud als Liesje, het kleine huisje naderde. Ook Mijnheer kwam eens een praatje houden, juist toen Tijmen met zijn zusje een spelletje deed.

„Jij wordt zeker ook visscher?” zei Mijnheer met een welgevalligen blik op den flinken knaap.

„Nee, Mijnheer, ik word smid,” was het korte antwoord en Tijmen ging in het schuurtje hout kappen, het verbaasde Liesje met haar spelletje plotseling in den steek latend. De bezoeker zag hem verwonderd na, doch later hoorde hij van den meester, hoe Tijmen, al was hij jong, reeds een moeielijken strijd had te doorworstelen.

„Jammer van den jongen,” zei de heer Bastiaans, „hij zou dunkt me een echte zeeman worden, zoo flink, met zoo'n rondborstig trouw gezicht!”

De geduldige tegemoetkoming van Oom Marinus, zoowel als de bemoedigende woorden van den meester, deden Tijmen natuurlijk veel goed; zij hielpen hem de groote teleurstelling dragen, al kwamen er ook oogenblikken, ja zelfs dagen, dat het hem moeielijk viel er zich over heen te zetten. 't Kon niet anders, of Moeder, die haar jongen zoo innig lief had, moest dit ook wel bemerken.

„Ik hoor je niet meer zingen of fluiten, Tijmen,” zei ze op een dag, toen Tijmen in het achterkeukentje voor nicht Betje eenig werk verrichtte.

„Niet Moeder, wel dat is gauw te veranderen, — ik weet zelf niet, dat ik het niet doe,” en meteen floot hij het vrolijkste wijsje, dat hij bedenken kon. 't Ging echter niet van harte, — nauwelijks had Moeder de woning verlaten om naar het dorp te gaan, of er werd geen geluid meer gehoord. Tijmen bleef echter denken aan hetgeen Moeder had gezegd; als Moeder in de kamer was, weerklonk dikwijls zijn heldere jongensstem, doch Moeke schudde meermalen weemoedig het hoofd. Moederliefde hoort en ziet scherp, — zij miste den vrolijken toon in het lied, — Tijmen zong en floot om Moeder gerust te stellen, — 't ging echter niet van harte.

„Vind je ook niet, dat Tijmen tegenwoordig erg stil is, Marinus?” vroegde zij haar broer eenige dagen voor Tijmens vertrek.

„Wel een beetje,” was het antwoord, „en dat is ook heel natuurlijk.”

„Zou het wezen, omdat hij er tegen opziet naar Leiden te gaan en smid te worden? — zou het daarom zijn, Marinus?”

„Hoor eens, Liesbeth, we moeten nu eens kalm spreken over de zaak. Je ziet zelve ook wel dat Tijmen sprekend op zijn vader gelijkt, — in zijn uiterlijk, maar ook wat zijn karakter betreft; — hij is, evenals je man, trouw en rondborstig, zeer volhardend in wat hij onderneemt. Maar hij heeft ook zooals zijn vader een groote liefde voor de zee! Je man, dat weet je even goed als ik, zou zich nooit hebben laten overhalen om zijn krachten aan een anderen werkkring te wijden; je kunt dus wel begrijpen dat het bij Tijmen ook niet gaat zonder slag of stoot, — maar hij is jong en 't zal wel wennen, — hij komt bij een baas, die hem zooveel mogelijk helpen zal, dat beloof ik je. Weet

je, wat Tijmen kracht geeft? . . . de belofte aan zijn vader gedaan en — de groote liefde voor zijn moeder. — Dus Liesbeth, doe jij nu ook flink je best; — niet tobben en vragen: zou het dit zijn, zou het dat wezen? Tijmen moet voldoening hebben van zijn opoffering, — dat geeft kracht tot volharden; — moeder- en kinderneliefde moeten met elkaar wedijveren, — 't moet voor jullie beidjes een proefjaar zijn!"

„Ja, 't zal een proefjaar zijn," herhaalde Liesbeth met iets meer opgewektheid in haar stem, „ik zal mijn best doen, Marinus, je woorden hebben me goed gedaan!"

Oom Marinus ging hier en daar nog een praatje houden, — vrouw Harmens bleef alleen. Zij nam den huisbijbel en sloeg weder den geliefkoosden Psalm op, het lied des vertrouwens in zoo menig bang oogenblik. „Ik hef mijne oogen op naar de bergen, van waar mijne hulpe komen zal. Mijne hulp is van den Heer, die hemel en aarde gemaakt heeft . . .;" toen vouwde zij de handen op het Bijbelboek en smeekte: „Heer, help mij, geef mij kracht om eigen wenschen te bedwingen voor het geluk van mijn kinderen."

Dienzelfden avond kwam zij weder de zoldertrap op; Tijmen lag reeds in bed: „goeden nacht, mijn jongen," zeide zij met een zoen, „houd maar goeden moed . . . 't is een proefjaar . . . wij zullen beiden ons best doen." En onder den invloed van die bemoedigende woorden, droomde Tijmen dat hij met zijn Moeke op zee was in een bootje en Moeke knikte hem o zoo vroolijk toe!

HOOFDSTUK VI.

De beslissende Zondagavond.

't Was een prachtige zomeravond in het midden van Juli en daarbij een Zondagavond, de laatste dien Tijmen Harmens als visschersknaap in Katwijk zou doorbrengen; morgen vroeg zou hij met Oom Marinus naar Leiden vertrekken en smidsjongen worden. Hij had afscheid

genomen van den meester, van al zijne makers, van Krelis, zijn besten vriend, wiens voet gelukkig weer goed genezen was. 't Was vreemd, — hij zou ze allen spoedig terug zien, want Zaterdagavond kwam hij weer thuis tot Maandagmorgen, maar toch had hij een gevoel alsof hij van allen moest afscheid nemen, alsof de Tijmen Harmens, dien zij aanstaanden Zondag in de kerk zouden zien evenals vandaag, in hunne oogen moest wezen dan de tegenwoordige.

Nu liep hij rond op zijn eentje ver van het strandgewoel, dan eens een hooge duin beklimmend, om zoover mogelijk over de schitterende zee heen te zien, zoo

prachtig verlicht door de zomeravondzon, — dan weer langs het strand om met volle teugen de heerlijke frissche zeebries in te ademen. Maar wat ook vreemd was, hij voelde zich veel minder gedrukt dan in den laatsten tijd, al was het de avond vóór zijn vertrek; zelden had hij Moeder zoo opgewekt gezien als tegenwoordig en tegelijk zoo kalm; — zij had zoo dikwijls over Vader gesproken, — 't scheen wel alsof haar geest meer en meer tot rust kwam. Er ging geen avond voorbij, of zij kwam nog even bij hem, als hij in bed lag; — gisteravond had zij gezegd: „we zullen veel voor elkaar bidden, nietwaar, Tijmen? jij voor je Moeke, ik voor mijn jongen; de Heer zal kracht geven, 't is een proefjaar, Tijmen.”

„Wat meent Moeke toch met dat proefjaar?” vroeg hij zich zelven af, „zij zegt het tegenwoordig zoo dikwijls, 't is nu toch bepaald, dat ik smid zal worden, nergens liever dan bij Oom Marinus.”

Heel in de verte trok een groote boot zijn aandacht, hij bleef staan om ze zoo lang mogelijk na te staren; „'t is toch heerlijk elke week naar huis te komen en dan van de zee te genieten; eerst meende ik hoe verder hoe liever, maar dat zou ik toch niet kunnen uithouden, en dan dat tochtje met Krelis aanstaanden Zondagmiddag, ik zal me de heele week onder het werk er op verheugen.”

Al voortgaande zag hij verder op het strand twee jongens, een groote en een kleinere, die aanstalten schenen te maken om te zwemmen of te baden na den warmen Julidag.

„Hoe vreemd,” dacht Tijmen, „op dit afgelegen plekje, in het Zondagavonduur, — ze mogen er thuis zeker niets van weten . . . ik mag de jongens wel waarschuwen, dat het baden hier vrij gevaarlijk is door kuilen en kleine draaikolken.” Hij versnelde zijn tred; weldra herkende hij de knapen, de kleinste was de eenige zoon van den heer Bastiaans, in de villa dicht

bij hun huisje, — de andere een groote forsche knaap, die de visschersjongens dikwijls erg brutaliseerde, — zij hadden allen een hekel aan hem.

„Hoor eens,” riep Tijmen, „als jullie baden wilt, moet je een eind hooger op gaan, — er zijn hier gevaarlijke plekken voor wie er niet meê bekend is.”

„Dank je voor je raad, — je behoeft op ons niet te letten,” was het korte antwoord, „we kunnen wel op ons zelven passen.”

„Mij goed, je doet beter voorzichtig te zijn inplaats van te bluffen,” herhaalde Tijmen, terwijl hij hen voorbij liep. Toch kon hij niet nalaten af en toe eens om te kijken in het verder gaan; „de groote zwemt flink,” dacht hij, „geen wonder, dat hij zeide mijn raad te kunnen missen, — Frits Bastiaans kan zich ook aardig weren, maar toch, — hij is niet zoo zeker van zijn zaak.” — Tijmen bleef de jongens een poosje gadeslaan; — „gelukkig de groote keert terug, — hij roept Frits om ook te komen, — maar wat is dat? — kan Frits niet? ... wat doet hij vreemd! — 't is alsof hij zich niet boven kan houden.... God in den hemel, help.... hij is zeker in een draaikolk geraakt!”

Zonder zich verder te bedenken, holt Tijmen een eind terug, werpt al loopende haastig af wat hem zou hinderen, springt in het water en zwemt zoo snel mogelijk naar den knaap, die op het punt is van te zinken; hij heeft geen kracht meer om zich door zwemmen uit het water op te heffen. Nog juist in tijds grijpt Tijmen den arm van Frits, trekt hem met kracht naar zich toe; — „sla den arm om mijn hals, Frits,” roept hij, „als je een beetje meewerkt, zijn we dadelijk bij het strand,” — maar 't schijnt alsof de arme jongen geheel uitgeput is, zelfs bewusteloos — hij doet niets, Tijmen heeft de grootste moeite den drenkeling boven water te houden; en ze zijn nog een heel eindje van het strand! Frits is te ver in zee gegaan!

Tijmen heeft den eenen arm om Frits heengeslagen

en werkt verder met inspanning van alle krachten, — Frits trekt hem door zijne zwaarte als het ware naar beneden, — komt er niet spoedig hulp, dan zullen zij beiden verdrinken. — „Barmhartige God, red ons red ons” is de angstkreet, die voortdurend uit Tijmens hart ten hemel stijgt.

God zij gedankt, — hulp is nabij

De makker van Frits is in vliegende haast hulp gaan halen in een kleine visscherswoning niet ver van daar verwijderd; — na enkele oogenblikken komt een stoere visscher Tijmen bevrijden van zijn last — een

zoon van den visscher nadert in allerijl met een klein bootje en weldra zijn de twee knapen op het droge gebracht, Frits geheel bewusteloos.

De visscher en zijn zoon dragen hem spoedig naar hunne woning, wenden alle middelen aan om het bewustzijn te doen terugkeeren, zoodat bij de komst van den heer Bastiaans, die op het bericht van wat er was gebeurd, in allerijl met een dokter is toegesneld, het gevaar reeds eenigszins is geweken, dank zij de goede zorgen der twee visschers.

Ook Tijmen heeft zich naar huis gespoed, om zijne natte onderkleeren tegen droge te verwisselen; o, welk een ontroering, maar tevens welk een dankbare blijdschap heerscht in de kleine woning, — Moeke's tranen houden niet op te vloeien, maar 't zijn vreugdetranen — beide knapen behouden! — gered uit doodsgevaar!

Nadat Tijmen nog geheel onder den indruk van het groote gevaar, waarin Frits en hij hadden verkeerd, alle bijzonderheden had verteld, spoedde Oom Marinus zich naar de woning van den heer Bastiaans, om te informeren hoe het verder met Frits was gegaan.

„God zij gedankt!” riep hij verheugd bij den terugkeer, — „alles gaat naar wensch, — Frits is per brancard naar huis gebracht, — hij is weër goed bij kennis en ligt nu veilig in zijn bed onder Moeders trouwe hoede. Natuurlijk is hij nog koortsig en erg zenuwachtig — maar dat is wel te verwachten na die vreeselijke oogenblikken van doodsangst! — Tijmen, jongen, je laatste wandeling als visschersknaap geeft wel stof tot groote dankbaarheid!”

Een uurtje later zaten Moeke en Tijmen op de bank vóór het huisje van den heerlijken zomeravond te genieten, terwijl Oom Marinus, zijn pijpje rookend, op en neer stapte. Haastige schreden werden gehoord, — 't was de heer Bastiaans

„Tijmen, wakkere flinke jongen,” riep hij met een stem, trillende van diepe innerlijke ontroering, — „hoe kan ik je genoeg danken, dat je ons voor zoo groot leed hebt behoed.... o, mijn jongen, wat zou het geweest zijn, als jij niet zoo onverschrokken ter hulpe was gesneld....”

Tranen verstikten zijne stem, Tijmen voelde aan den krampachtigen handdruk, hoe de heer Bastiaans slechts met groote moeite zijn aandoening kon bedwingen.

„Mijnheer,” zeide hij, „wij visschersjongens weten allen, dat het daar een gevaarlijke plaats is om te baden en te zwemmen, daarom bleef ik wat in de

nabijheid. — Ik ben toch zoo blijde, dat het Frits geen kwaad schijnt te hebben gedaan."

„De dokter zegt, dat hij nu moet trachten tot rust te komen, maar hij wil niet slapen, Tijmen, voor hij je zijn dank heeft betuigd, naast God heeft hij jou zijn redding te danken; — hij herinnert zich hoe je zijn arm hebt gegrepen, toen hij op het punt was te zinken, — verder weet hij van niets. — Ga je even mee, mijn jongen?"

„Graag, Mijnheer," en met vluggen tred spoedde zich het tweetal naar de villa, waarvan door Gods goedheid zoo groote droefheid was afgewend.

George, de makker van Frits, stond aan de buitendeur, toen de heer Bastiaans met Tijmen naderde; zijn gelaat droeg nog de sporen van den grooten angst, dien hij had doorstaan, immers door zijn voorbeeld, door zijn woorden had hij den jongeren en veel zwakkeren knaap in zoo groot levensgevaar gebracht.

„Tijmen," sprak hij verlegen, de hand van Tijmen grijpend, „ik ben zoo ruw geweest, — zoo verkeerd — kun je me vergeven?"

„'t Is al vergeten ook, hoor," was Tijmens antwoord, de hand met kracht schuddend, — „wat zul je blij zijn, dat alles zoo goed is afgelopen!"

Frits lag in zijn bed verlangend naar de deur te kijken. „Dank, Tijmen, hartelijk dank," riep hij blijde, „ik kan niet slapen, eer ik je gezien heb, — ik voelde dat ik naar de diepte werd geslingerd, en toen kwam jij en je trok me omhoog, — o, dat oogenblik zal ik nooit vergeten.... Vader had me verboden te zwemmen en ik deed het toch.... o Tijmen, dank, dat je me gered hebt!"

De oogen van Tijmen schoten vol tranen bij de woorden van den opgewonden knaap, die met beide handen zijne hand hield omvat.

„Dan ben ik dubbel blij, Frits, dat God me tot je redding heeft gezonden, — hoe verschrikkelijk moet

het zijn te sterven, als men juist ongehoorzaam is geweest!"

Frits barstte in tranen uit. „Vader," snikte hij, „ik zal voortaan beter oppassen.... 'k beloof het u en Moeder ook!"

„Best, mijn jongen, Moeder en ik, wij vertrouwen op je belofte.... maar kom, nu moet je gaan slapen. Tijmen, je blijft beneden nog wel een oogeblikje bij me, ik moet je nog iets vragen."

„Hoor eens, Tijmen," zoo vervolgde de heer Bastiaans in de huiskamer, „ik ken je groote liefde voor de zee, 'k weet ook dat het je veel gekost heeft af te zien van je wensch om visscher te worden ter wille van je moeder; dat was braaf van je, Tijmen, de arme vrouw heeft zooveel ondervonden, 't is heerlijk, dat ze zooveel steun en troost heeft aan haar zoon! Maar je zou nog op andere wijze je lievelingswensch kunnen volgen.... wat zou je er van zeggen, als je in de gelegenheid werd gesteld, om wanneer alles naar wensch gaat, tot stuurman te worden opgeleid.... hoe zou je dat vinden, Tijmen?"

Tijmen was opgesprongen van zijn stoel, zijn heele gezicht straalde van blijdschap.... „o, Mijnheer, aan zoo iets heb ik nooit durven denken.... als ik in de verte zoo'n groote boot zag voorbijstoomen, zei ik wel eens tot me zelve: hè, daarop werkzaam te zijn, hoog in de masten te klimmen, over de groote zeeën naar andere landen te gaan, 't zou heerlijk zijn, o zoo heerlijk!.... maar Moeder, Mijnheer, 't zijn toch dezelfde gevaren?"

„Welaan, Tijmen, je begrijpt wel dat niets me liever is dan voor je toekomst te zorgen.... spreek er thuis nog niet over, morgen kun je aan je Oom vertellen, wat ik heb gezegd, ik zal de heele zaak met Moeder overleggen en haar doen inzien, dat de kleine visscherspinken tegen de woedende zee heel wat minder bestand zijn dan onze groote booten. Zij heeft vertrouwen in

stoomtram, na een afscheid van Moeke en Liesje, alsof het jaren en niet dagen gold.

Er waren maar enkele reizigers in het vroege morgenuur en geen bekenden, dus Tijmen had volop gelegenheid om met Oom over de plannen van den heer Bastiaans te spreken, hij was een en al opgewondenheid — „ik dacht zoo dikwijls: wat zou 't heerlijk zijn op een groote boot, maar jawel, daarvan kon niets komen en nu zal 't misschien toch gebeuren!...-o, Oom, ik ben zoo blij!”

„'t Is wat moois!” klonk het plotseling naast hem, „ik hoopte een flinken smidsjongen te krijgen en wezenlijk, daar spreekt hij al van vertrekken, eer hij nog een hand tot werken heeft uitgestoken.... 't is wat moois!”

Verschrikt zag Tijmen op, maar neen, hij behoefde niet te vreezen, — al deden die trouwe oogen nog zoo hun best om heel streng te kijken, over Ooms gezicht lag zulk een uitdrukking van hartelijke belangstelling, dat Tijmen zich niet liet foppen.

„Ik dacht heusch, dat u het meende, Oom, u keek zoo zwart.... och, u zou toch geen goede hulp aan me gehad hebben.... ik zou mijn best hebben gedaan, natuurlijk, maar van ganscher harte, neen, dat geloof ik niet. Oom, denkt u dat Moeke het goed zal vinden?”

„Ik geloof wel van ja, Tijmen, zij is tegenwoordig weer zoo veel gezonder en sterker; vroeger toen Vader en Jaap ter vischvangst gingen, was zij ook niet altijd zoo angstig — 't is gekomen door dien vreeselijken schok en de dokter had altijd nogal hoop voor de toekomst. En daarbij heeft zij zich vast voorgenomen, dit jaar erg haar best te doen om haar zenuwen in bedwang te houden, dan kon je misschien een volgend jaar toch je wensch volgen, als je er nog lust toe hadt, daarom spreekt zij zoo dikwijls van een proefjaar voor je beidjes. En dan, je zult eerst nog heel wat te leeren hebben, als je wat meer zult worden dan gewoon

matroos, je zult zeker af en toe wel eens thuis komen en Liesje wordt ook al een heel meisje."

De week kroop voor Tijmen als het ware voorbij, maar eindelijk was het toch Zaterdag; de smederij werd in den namiddag gesloten. Oom en Neef vertrokken naar Katwijk. Moeke met Liesje stond aan het station vroolijk naar de geliefde gasten uit te kijken.

„Ik zie Tijmen, ik zie hem en Oom Marinus ook!" hoorde Tijmen al gauw een lief kinderstemmetje uitroepen. In een oogenblik sprong hij de tram uit en er kwam geen eind aan de omhelzingen van Moeke en Liesje; zoodat Oom Marinus lachend uitriep: „wel, Liesje, krijgt Oom vandaag geen enkel zoentje?" — dat liet de kleine meid zich geen tweemaal zeggen, en ze deed al haar best om het bij Oom weer goed te maken. Krelis kwam ook al aanloopen, met een paar andere visschersknapen, om Tijmen te begroeten, heel eventjes maar, want ze zagen dadelijk, dat Moeke en Tijmen het samen erg druk hadden.

„O, Tijmen, ik heb je zooveel te vertellen," zei Moeke, „de heer en mevrouw Bastiaans zijn van de week tweemaal bij me geweest en de meester ook, maar eerst zullen we een kommetje koffie drinken, dat doet goed na de reis." Heerlijke koffie met krentenbrood, of Tijmen smulde!

„Zullen we nu op de bank gaan zitten, Tijmen, en rustig samen praten?"

„Dan ga ik op het strand wat zeelucht happen," zei Oom Marinus, „de Leidsche smidsjongen heeft daaraan nu geen behoefte meer, — strakjes vertellen jullie me wel in 't kort wat je samen behandeld hebt."

„Mag ik met Oom Marinus meê?" vleide Liesje, Ooms hand vattend.

„Ja, kleine vleister, blij jij maar bij mij, anders heeft Oom niemand."

Moeke en Tijmen bleven nu alleen, want Betje was een paar dagen uit; Oom Marinus begreep, zoo was

het 't best en met een vroolijken blik op het tweetal ging hij met Liesje den weg op naar 't strand.

„O Tijmen,” zei Moeke bewogen, „er is in den laatsten tijd zooveel bij me omgegaan in hoofd en hart, vooral sedert Pinksteren, toen besloten werd, dat je bij Oom Marinus in de leer zou komen. Je hebt erg je best gedaan, mijn jongen, om je zwak Moeke geen onrust te bezorgen, toch voelde zij dat je leedt; — zie je, Tijmen, 't is alsof ik sedert eenigen tijd beter denken kan, alsof 't in mijn hoofd helderder is geworden, — mevrouw Bastiaans zegt, dat het is omdat ik zooveel gezonder en sterker ben dan vroeger. — Ik begreep al meer en meer dat mijn jongen, evenals zijn vader een groote liefde heeft voor de zee. Dikwijls droomde ik van Vader, dan sprak hij tot me, zooals dien laatsten middag: „Liesbeth, waar is je geloof, je vertrouwen? — is onze God ons niet nabij hier en aan de verste einden der aarde?” Dan heb ik vurig gebeden, dikwijls midden in den nacht, en ik heb den Heer gevraagd mij de kracht te vermenigvuldigen, mij te maken tot eene moeder, die zichzelf vergeet voor het geluk van haar kind! De Heer heeft mijn gebed verhoord, Tijmen, ik voel het al meer en meer van dag tot dag; Hij maakt me rustiger; — telkens komen liefelijke Bijbelwoorden mij in de gedachten: „werp al uwe bekommernissen op den Heer, Hij zorgt voor u; — wees niet bezorgd voor den dag van morgen; — vrees niet, want Ik ben met u,” en zoovele andere. Ik heb den Heer gevraagd mij dit jaar al meer en meer te sterken, dan zou je het volgend jaar misschien tegelijk met Krelis mee ter vischvangst kunnen gaan. — Daarom noemde ik het een proefjaar, Tijmen, voor jou en voor mij, al begreep je niet recht, waarom ik zoo sprak. En nu kwam de heer Bastiaans me vragen hoe ik het zou vinden, als je in Rotterdam voor stuurman werd opgeleid; — hij meent het zoo goed met je, Tijmen, maar ook met mij, zoowel hij als Mevrouw. Mijnheer

vertelde me, dat de groote booten, waarop je later zou werkzaam zijn, zooveel beter de gevaren der zee kunnen trotseeren dan onze kleine visschersvaartuigen; — je moet eerst ook nog veel leeren, eer je de verre reis met een groote boot meemaakt, — dan ben ik ook al weer zoo veel sterker en flinker, want de Heer zal mij helpen, dat weet ik — Hij heeft het beloofd. — Maandag ga je met den heer Bastiaans naar Rotterdam, — ik mocht het je eerst zelve vertellen en vanavond zal Mijnheer zelf met je over alles praten. God zegene je, mijn jongen, Hij make je gelukkig en zoo trouw en braaf als je beste vader is geweest!

Tijmens oogen vulden zich telkens met tranen, terwijl hij luisterde naar de lieve zachte stem van zijn Moeke, die zoo teeder en bemoedigend tot hem sprak. „Mijn liefste Moeke,” juichte hij, den arm om haar hals slaande, „o, ik ben zoo blij, — zoo heel, heel blij en gelukkig!”

Oom Marinus en Liesje kwamen weldra thuis; Tijmen vertelde heel opgewonden wat Moeder over de plannen van den heer Bastiaans had gezegd.

Oom knikte herhaaldelijk met het hoofd als teeken van zijn groote tevredenheid, — en Moeke? o, zij deed niets liever dan luisteren naar die heldere opgewekte jongensstem. waarin zij zoo menigmaal den blijden toon van de onbezorgdheid der jeugd had gemist; — zelfs toen haar geest nog beneveld was, scheen dat bewustzijn haar te drukken, al kon zij er zich geen rekenschap van geven. en nu — nu bewogen zich hare lippen zachtens in een diep-gevoeld: „dank, o, mijn God!”

Een uurtje later ging Tjmen naar de villa; Frits ontving hem met groote blijdschap, ook de heer en Mevrouw Bastiaans heetten hem hartelijk welkom, allen dankbaar en verheugd, dat Tijmens moeder het geheel eens was met hunne plannen en niets zoozeer wenschte, als het geluk van haar zoon.

„Dus, Tjmen,” vervolgde de heer Bastiaans vroolijk,

„Maandag ga je met me naar Rotterdam, — we hebben geen tijd te verliezen, je zult heel wat te leeren krijgen.”

Zondag viel er nog veel te bespreken, eerst na kerk-tijd met dominee en den meester — in den namiddag met Krelis op hun wandeling langs het strand. De predikant gaf hem een Bijbeltje ten geschenke; „houd het in eere, Tijmen,” zeide hij, „gebruik het trouw, 't is het beste kompas op de levenszee.”

En Maandagmorgen, o, welk een innig afscheid van allen, maar vooral van Moeder, — „dank, duizend maal dank, mijn beste liefste Moeke, dat je 't hebt toegestaan, — ik zal zoo mijn best doen!” enkele oogenblikken later vertrok hij met den heer Bastiaans naar Rotterdam, om den voet te zetten op de eerste sport van de ladder, waarlangs hij zachtjes aan tot de waardigheid van stuurman hoopte op te klimmen.

Tijmen zou trouw schrijven, dat had hij beloofd, — 't duurde ook niet lang of daar was de eerste brief! Met bevende hand opende Moeke den brief, tranen vloeiden langs hare wangen bij zoovele uitingen van echte kinderliefde, van innigen dank dat zij zijne wenschen was tegemoet gekomen. Iedereen moest den brief nog eens hardop voor haar lezen, Oom Marinus, Betje, de meester; toen werd zij in den Bijbel gelegd bij den 121sten psalm en bleef daar tot de komst van een volgenden, om dan in een doosje opgeborgen en bewaard te worden. Betje, die Moeke nu een paar maal in de week wat kwam helpen, schreef aan Tijmen, hoe Moeder deed met zijn brieven en Tijmen volgde haar voorbeeld.

Welk een vreugd in de kleine woning als Tijmen overkwam, eerst om de veertien dagen, later, met Moeders goedvinden, na langere tusschenpoozen na een korte of grootere reis. Dat waren echte feestdagen! Moeke en Liesje wisten niet wat te doen of te bedenken om hun huisje zoo gezellig mogelijk te maken! Moeke maakte allerlei klaar, waarvan zij wist, dat Tijmen veel hield en als Tijmen dan verklaarde dat hij

nergens zulke heerlijke pannenkoeken, of zoo'n lekkere pap had gegeten, als die welke zijn Moeke voor hem klaar maakte, o, dan straalde haar oog van innerlijk genoegen!

Weken en maanden vlogen voorbij; zoowel de heer Bastiaans, als Moeke en Oom Marinus, kregen steeds de beste berichten over Tijmen, over zijn vlijt, zijn nauwgezetheid en plichtsbetrachting. „Hij is op en top de zeeman,” luidde dikwijls het bericht, „hij is de vlugste van allen zoowel geestelijk als lichamelijk; hij kent geen vrees, nauwelijks heeft hij een bevel ontvangen, of het is al uitgevoerd.”

Na zulke tijdingen vouwde Moeke dankbaar de handen en er blonk een vreugdetraan in haar oog; dan stopte Oom Marinus welbehaaglijk zijn pijpje; met een breeden lach op zijn goedgehartig gelaat, verklaarde hij dikwijls: „Wat zullen we trotsch zijn op onzen jongen, als hij mettertijd het examen van tweeden stuurman achter den rug heeft! Dan trakteer *ik*, hoor zus, al heb ik van den smidsjongen niet veel hulp gehad!”

